

MARIA MICHNA

OCZEKIWANIA RODZICÓW WOBEC REFORMUJĄCEGO SIĘ PRZEDSZKOLA

Podjęcie tematu uzasadnione jest trzema podstawowymi względami: licznymi reformami, jakimi są obejmowane przedszkola; chęcią zdobycia informacji na temat oczekiwań rodziców wobec poszczególnych funkcji, jakie pełni przedszkole; potrzebą poszukiwania nowych metod i form współpracy placówki z rodzicami.

W ostatnich latach wyraźnie dostrzegamy wzrost oczekiwań społecznych wobec oświaty. Równoległym zjawiskiem jest wzmożone niezadowolenie i krytyka wobec jakości usług edukacyjnych. Sfera, którą obejmuje oświata, jest narażona na ciągłe zmiany, modyfikacje, przemiany i innowacje. Reformie podlega również instytucja, jaką jest przedszkole. Należy zwrócić uwagę przede wszystkim na tzw. ustawę sześciolatkową, która weszła w życie 14 listopada 2013 r. – zawarte w niej rozwiązania wprowadzają regulacje dotyczące obejmowania obowiązkiem szkolnym dzieci sześciolatków. Datą wprowadzenia obowiązku szkolnego dla sześciolatków pozostaje 1 września 2014 r. Projekt ten od dawna spotyka się ze sprzeciwem rodziców. Kolejna, tzw. ustawa przedszkolna¹ (1 września 2013), dotyczy systematycznego zwiększania dostępności wychowania przedszkolnego oraz zapewnienia wszystkim dzieciom w wieku od 3 do 5 lat miejsca w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego. Ponadto ustawa ogranicza wysokość opłat pobieranych od rodziców za korzystanie przez ich dzieci z wychowania

Mgr MARIA MICHNA – doktorantka, Instytut Pedagogiki, Wydział Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin; e-mail: maria.michna@gmail.com

¹ Dz. U. z 2013 r., poz. 827.

przedszkolnego. Zgodnie z nowymi przepisami, zabrania się pobierania od rodziców jakichkolwiek dodatkowych kwot, a co za tym idzie, zniesione zostały specjalistyczne formy edukacyjne. Rodzice nie mogą, nawet gdy mają takie życzenie, dodatkowo zapłacić za ponadprogramowe zajęcia, takie jak: rytmika, angielski, taniec, gimnastyka korekcyjna itd. Dlatego też istotnym elementem staje się opinia rodziców na temat tego, jak wyobrażają sobie działalność przedszkola i jakie są ich oczekiwania wobec poszczególnych jego funkcji (wychowawczej, opiekuńczej, kształcącej).

Należy również zwrócić uwagę na ten element pracy placówek przedszkolnych, jaki stanowi współpraca z rodzicami. Jak wiadomo, komunikacja na tym szczeblu bywa niezwykle trudna i konfliktowa. Nauczyciele nie we wszystkich sprawach są uprawnieni do spełniania oczekiwań rodziców, a lista ich życzeń, a niejednokrotnie żądań, wydaje się nie mieć końca. Ważne staje się zatem poznanie wyobrażeń rodziców na temat owej współpracy i znalezienie złotego środka dla obu stron.

1. WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE JAKO WAŻNY ELEMENT W SYSTEMIE OŚWIATY

Przedszkole jest miejscem, gdzie dziecko ma stałe kontakty z rówieśnikami, uczy się podstawowych zasad życia w grupie i reguł społecznego współdziałania, a także buduje swoją hierarchię wartości. Umożliwia ono także wszechstronny rozwój dziecka pod okiem wykwalifikowanej kadry. Stanowi placówkę, która zapewnia dziecku opiekę, bezpieczeństwo, a często zastępuje ciepło domowego ogniska.

Pierwowzorem przedszkoli były „ochronki”, które miały charakter filantropijny i zakonny, rządziej samorządowy. Ze względu na duże zaangażowanie kobiet w przemysł oraz ich aktywność zawodową, dzieci pozostawały często bez opieki. Rodzice, którzy nie mieli funduszy na prywatną opiekę dla dziecka, mogli na czas pracy pozostawić je w ochronce. Z takiej formy opieki zrodziły się współczesne przedszkola, czyli „samodzielne instytucje opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci w wieku od trzech lat do rozpoczęcia obowiązkowego, wspierające wychowanie rodzinne”². Uczęszczanie dzieci 5-, 6-letnich do przedszkola jest obowiązkowe (3-, 4-letnich nieobowiązkowe)

² B. Wilgocka - Okoń, *Przedszkole*, w: *Encyklopedia pedagogiczna*, red. W. Pomykało, Warszawa: Fundacja Innowacja 1993, s. 636.

i wymaga uiszczania przez rodziców comiesięcznej opłaty za pobyt dziecka w placówce. Istnieją pewne różnice w obrębie podstaw organizacyjnych, finansowych i prawnych przedszkoli ze względu na to, czy organem nadzorującym jest państwo, organizacja samorządowa, prywatna bądź kościelna. Jednakże większość aspektów pozostaje tożsama³.

Do zadań przedszkola, zdaniem W. Okonia, należy „zapewnienie dzieciom wszechstronnego rozwoju fizycznego, umysłowego i emocjonalno-społecznego oraz przygotowanie ich do szkoły”⁴, a także, według B. Milerskiego i B. Śliwerskiego, „wyrównywanie ewentualnych braków i opóźnień w tym zakresie oraz pomoc pracującym rodzicom w zapewnieniu dzieciom opieki wychowawczej”⁵.

Celem wychowania przedszkolnego jest przygotowanie dziecka do obowiązków szkolnego, zapewnienie mu wszechstronnego rozwoju fizycznego, umysłowego, emocjonalnego i społecznego oraz pomocy w zakresie wczesnej diagnozy i terapii różnorodnych zaburzeń lub opóźnień rozwojowych, jakie posiada dziecko. Ważną misją przedszkola jest również pomoc rodzicom w opiece nad dziećmi, a także umiejętne współpracowanie z rodziną i środowiskiem dziecka.

Warto również zwrócić uwagę na zapisy Ministerstwa Edukacji Narodowej, a dokładnie na ustawę z dnia 7 września 1991 r.⁶ (z późniejszymi zmianami) o systemie oświaty. Zawiera ona ogólne informacje i mówi m.in. o tym, że „wychowaniem przedszkolnym obejmuje się dzieci od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 3 lata, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 6 lat. Wychowanie przedszkolne jest realizowane w przedszkolach oraz w innych formach wychowania przedszkolnego [...]. Dziecko w wieku 5 lat jest obowiązane odbyć roczne przygotowanie przedszkolne w przedszkolu lub w innej formie wychowania przedszkolnego”⁷. Ustawa ogranicza do 1 zł opłatę, którą rodzice ponoszą za pobyt dziecka w przedszkolu oraz rekompensuje samorządom stratę z tego tytułu. Dodatkowo nowelizacja zakłada, że

³ Zob. tamże.

⁴ W. Okoń, *Nowy słownik pedagogiczny*, Warszawa: Wydawnictwo Akademickie ŻAK 1998, s. 231.

⁵ B. Milerski, B. Śliwerski, *Pedagogika. Leksykon tematyczny PWN*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2000, s. 167.

⁶ Zob. Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 z późn. zm.

⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 827.

każdy czterolatek otrzyma miejsce w przedszkolu od 1 września 2015 r., a trzylatek – od 1 września 2017 r. Natomiast od 1 września 2014 r. obowiązek szkolny obejmie wszystkie dzieci 7-letnie (rocznik 2007) oraz dzieci 6-letnie, urodzone w okresie 1 stycznia – 30 czerwca 2008 r. (spełnianie obowiązku szkolnego będą mogły rozpocząć również dzieci urodzone w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2008 r., jeśli taka będzie wola ich rodziców). Od 1 września 2015 r. obowiązek szkolny obejmie dzieci 7-letnie, urodzone w okresie 1 lipca – 31 grudnia 2008 r., które rok wcześniej nie rozpoczęły spełniania obowiązku szkolnego, oraz wszystkie dzieci z rocznika 2009 (sześciolatki).

W ustawach pojawia się wiele informacji dotyczących zasad funkcjonowania placówek przedszkolnych – dotyczą one obowiązkowej realizacji podstawy programowej, kategorii organu założycielskiego, wysokości opłat za świadczenia i wiele innych – niemniej jednak nie są one podane w ścisły sposób. Praca przedszkoli jest bowiem oparta na wielu oddzielnych przepisach, które często ulegają zmianie.

Należy także dodać, że współcześnie dąży się do ujednoczenia systemu kształcenia i zrównania go ze standardami Unii Europejskiej. Przykładem są liczne reformy oraz obniżenie wieku obowiązku szkolnego w Polsce do lat 6.

Obecnie w Polsce upowszechnienie wychowania przedszkolnego jest coraz większe i wzrasta z roku na rok, obejmując obecnie prawie 65% dzieci w wieku przedszkolnym⁸. Dzieje się tak dzięki wprowadzeniu przez Ministerstwo Edukacji Narodowej rozporządzenia z dnia 31 sierpnia 2010 r. „w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania”⁹ – dzięki czemu ułatwiony jest dostęp do wychowania przedszkolnego. Na podstawie rozporządzenia wychowanie przedszkolne może odbywać się w: przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, punktach przedszkolnych (zajęcia prowadzone są codziennie) oraz zespołach wychowania przedszkolnego (zajęcia prowadzone są w niektóre dni tygodnia)¹⁰.

Należy także zwrócić uwagę, że wychowanie przedszkolne może być realizowane w tych placówkach w charakterze publicznym (państwowym) i niepublicznym (prywatnym). Współcześnie zauważalny jest duży wzrost przed-

⁸ http://www.men.gov.pl/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=254&Itemid=317.

⁹ Dz. U. Nr 161, poz. 1080.

¹⁰ Tamże.

szkoli i punktów niepublicznych, a maleje liczba placówek publicznych. Każda z tych placówek podlega odrębnym przepisom, na zasadzie których działa¹¹.

Przedszkole pełni trzy podstawowe funkcje: wychowawczą, opiekuńczą, kształcącą. Funkcja wychowawcza polega na wspomaganie wszechstronnego rozwoju dziecka przy uwzględnianiu jego indywidualnych możliwości i umiejętności, promowaniu zdrowego stylu życia, uwrażliwianiu na potrzeby innych ludzi, na piękno i estetykę oraz nauce współpracy, empatii, tolerancji i szacunku. Przedmiotem funkcji opiekuńczej jest nie tylko sprawowanie opieki nad dziećmi podczas nieobecności rodziców, ale przede wszystkim zaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci. Nauczyciel daje dzieciom poczucie bezpieczeństwa i jest gotowy nieść pomoc w sytuacjach, w których dzieci sobie nie radzą. Funkcja kształcąca przejawia się głównie w przygotowaniu dziecka do nauki szkolnej poprzez uczenie w czasie zabawy i w różnych sytuacjach. Dziecko zdobywa wiedzę o sobie, o świecie, kształci swoje zmysły i rozwija możliwości¹². Do funkcji, które pełni przedszkole, poza wymienionymi, należy zaliczyć funkcję stymulacyjną, profilaktyczną, korektywną, kompensacyjną, socjalizacyjną oraz osobotwórczą¹³. Funkcje te mieszczą się w trzech podstawowych funkcjach podanych przez podstawę programową.

W obrębie sprawowanych funkcji współczesne przedszkola, pomimo licznych przemian i reform, starają się zwracać uwagę na integralne i podmiotowe wychowanie małego człowieka. Podmiotowość określa się tutaj jako „poszanowanie prawa dziecka do tożsamości, autonomii i odrębności, czyli humanistycznego i partnerskiego podejścia oraz dostrzegania w każdym osoby w sensie personalistycznym”¹⁴.

Praca przedszkola zmierza do tego, by osiągnąć pożądane zmiany u swoich wychowanków w obrębie wiadomości, umiejętności i urzeczywistnianych war-

¹¹ Zob. B. W o j c i e c h o w s k a, *Przedszkola niepubliczne – uwagi i refleksje*, „Wychowanie w Przedszkolu” 2007, nr 1, s. 12.

¹² Zob. A. K u r c z, *Przedszkole*, w: *Formy opieki, wychowania i wsparcia w zreformowanym systemie pomocy społecznej*, red. J. Brągiel, S. Badora, Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego 2005, s. 48.

¹³ Zob. J. L u b o w i e c k a, *Funkcje i zadania współczesnego przedszkola*, „Wychowanie w Przedszkolu” 2006, nr 1, s. 7-8.

¹⁴ Zob. I. S t a n i c z a k, *Podmiotowość w procesie wychowania przedszkolnego*, w: *Wybrane zagadnienia z pedagogiki przedszkolnej*, red. E. Zyzik, Kielce: Wydawnictwo Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego 2009, s. 149.

tości. Nad konkretyzacją określonych celów czuwa nauczyciel, który zmierza do ich realizacji poprzez realizowanie określonych celów i zadań¹⁵.

Wszystkie cele i zadania są ze sobą ściśle powiązane i wzajemnie się uzupełniają. Powinny być one realizowane z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i uwarunkowań dzieci. Aktualnie wychowanie przedszkolne zmierza ku integralnemu i podmiotowemu rozwojowi dziecka.

Moment, w którym dziecko rozpoczyna edukację przedszkolną, jest chwilą przełomową dla całej rodziny. Jak zauważa Z. Topińska: „współpraca z różnymi rodzicami bywa mniej lub bardziej trudna, zawsze jednak chodzi o porozumienie się z nimi po pierwsze – co do założeń wychowawczych, po drugie – co do sposobu ich realizacji”¹⁶. Dla przedszkola bardzo ważna jest zatem współpraca z najistotniejszym dla małego dziecka środowiskiem, jakim jest rodzina.

Forma współpracy przedszkola z rodzicami jest sposobem postępowania pedagogów z podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. Uporządkowana współpraca między tymi dwoma podmiotami umożliwia odpowiednie warunki wychowania i aktywizowania rozwoju dziecka. Stroną odpowiedzialną za inicjację, rozwijanie i podtrzymywanie tych kontaktów jest przedszkole, ze względu na swoje powołanie oraz autorytet i umiejętności osób w nim pracujących¹⁷. Nieodzowną rolę odgrywają tutaj również rodzice, bez których aprobaty i chęci taka współpraca nie odniosłaby sukcesu.

Rodzajów skutecznej współpracy między przedszkolem a rodzicami jest prawdopodobnie tyle, ilu nauczycieli chętnych do podjęcia wysiłku w tym aspekcie. Chęć współpracy wymaga bowiem od pracowników nie lada wysiłku w poszukiwaniu efektywnych metod i form współpracy¹⁸.

Typy współpracy przedszkola z rodzicami, wymieniane przez M. Parlak, mogą być pośrednie i bezpośrednie: „na terenie placówki i poza nią; indywidualne, zespołowe, zbiorowe; obowiązkowe i z udziałem dobrowolnym;

¹⁵ Zob. A. Łada-Grodzicka, E. Bełczewska, M. Herde, E. Kwiatkowska-Klarzak, J. Wasilewska, *ABC... Program wychowania przedszkolnego XXI wieku*, Warszawa: WSiP 2000, s. 8.

¹⁶ Z. Topińska, *Funkcje i zadania przedszkola*, w: *Pedagogika przedszkolna*, red. M. Kwiatkowska, Z. Topińska, Warszawa: WSiP 1978, s. 22.

¹⁷ Zob. S. Guz, *Edukacja przedszkolna w okresie przemian*, Warszawa: Wyższa Szkoła Pedagogiczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej 1996, s. 102.

¹⁸ Zob. M. Parlak, *Współpraca przedszkola z rodzicami i środowiskiem lokalnym*, w: *Wybrane zagadnienia z pedagogiki przedszkolnej*, s. 183.

z udziałem dzieci i bez ich udziału; tradycyjne i niekonwencjonalne w formie; kontakt pisemny i rozmowny”¹⁹.

Podstawowe cele, które powinna realizować placówka we współdziałaniu z rodzicami, wiążą się ściśle z nowoczesnymi formami kooperacji pomiędzy tymi środowiskami. M. Parlak wyróżnia te cele, a wśród nich takie formy współpracy, jak:

- „zdobywanie wiedzy o rozwoju dziecka (formy: rozmowy indywidualne, odwiedziny nauczyciela w domu, badania sondażowe),
- informowanie rodziców o działaniach edukacyjnych przedszkola (formy: kącik dla rodziców, zebrania ogólne, zebrania grupowe, zajęcia otwarte, formuła ‘otwartych drzwi’, gazetka przedszkola, strony internetowe, listy do rodziców),
- tworzenie życzliwych, angażujących emocjonalnie warunków uczestnictwa rodziców w działania edukacyjne przedszkola (formy: uroczystości przedszkolne, włączanie rodziców w realizację zaplanowanych sytuacji edukacyjnych, warsztaty tematyczne dla dzieci i ich rodziców, wycieczki dla dzieci i ich rodziców),
- pedagogizacja rodziców (formy: biblioteczka dla rodziców, poradnictwo specjalistyczne dla rodziców),
- współdecydowanie o ramach organizacyjnych funkcjonowania przedszkola (formy: Rada Rodziców, indywidualne opinie i uwagi rodziców o funkcjonowaniu placówki),
- pomoc rodziców w utrzymaniu, urządzaniu i wyposażeniu przedszkola (formy: prace usługowe i pomocnicze rodziców na rzecz przedszkola, pomoc rzeczowa i finansowa rodziców na rzecz przedszkola)”²⁰.

Parlak podaje również inne formy współpracy: „ulotki informacyjne, dni artystyczne (plastyki, muzyki, książki, dni tematyczne), kiermasze książek, biesiady literackie, spotkania rodzin, wspólne wyjścia do kina, teatru”²¹.

Omówione rodzaje są tylko wybranymi przykładami, nie sposób bowiem wymienić wszystkich form współpracy pomiędzy przedszkolem a rodzicami. Każda placówka opracowuje własne pomysły na integrację placówki ze środowiskiem rodzinnym wychowanków. Współpraca przedszkola z rodzicami jest

¹⁹ Zob. tamże, s. 182.

²⁰ Zob. M. B u l e r a, K. Ż u c h e l k o w s k a, *Edukacja przedszkolna z partnerskim udziałem rodziców*, Toruń: Wydawnictwo Akapit 2006, s. 76-77.

²¹ P a r l a k, *Współpraca przedszkola z rodzicami*, s. 190.

bardzo ważnym zadaniem przedszkola, ponieważ warunkuje prawidłową i pełną realizację celów, zadań i funkcji, jakie pełni przedszkole.

Warunkiem efektywnej współpracy przedszkola ze środowiskiem rodzinnym dziecka jest poznanie opinii rodziców dotyczącej pracy przedszkola oraz ich oczekiwań w tym względzie. J. Andrzejewska podaje, że oczekiwania rodziców mogą dotyczyć: „czasu przebywania dziecka w przedszkolu, godzin otwarcia, częściowo wysokości opłat i zagospodarowania środków finansowych, wyżywienia dzieci i organizacji posiłków, form odpoczynku (leżakowanie, zabawy relaksacyjne), wprowadzenia zajęć dodatkowych, kontroli ich jakości i wysokości opłat, organizacji uroczystości przedszkolnych, reorganizacji planu dnia, zasad i praw obowiązujących na terenie placówki oraz norm i wartości proponowanych w planie wychowawczym przedszkola, organizacji i przebiegu planowanych remontów i zakupów, które będą realizowane przy wsparciu rodziców, prac na rzecz przedszkola, do których będą zapraszani”²². Na podstawie uzyskanych opinii grono pedagogiczne i dyrekcja mogą tak zaplanować funkcjonowanie placówki, by maksymalnie sprostać tymże oczekiwaniom i wymaganiom. Również rodzice mają poczucie większej odpowiedzialności za jakość pracy przedszkola i wychowanie dziecka.

Badania dotyczące oczekiwań rodziców wobec przedszkola przeprowadzili m.in. M. Karwowska-Struczyk (1993)²³, H. Ryś (1996)²⁴, H. Hadrian (1997)²⁵, I. Nowosad (2001)²⁶ oraz T. Prabucka (2003)²⁷. Badania te dotyczyły zadowolenia rodziców z funkcjonowania i pracy placówek, ich oczekiwań, form aktywności rodziców w środowisku przedszkolnym oraz proponowanych zmian i innowacji. Analiza danych wskazuje, że badani rodzice wykazują chęć współpracy z przedszkolem, dostrzegają potrzebę współpracy w zakresie odpowiedzialności za wychowanie i edukację dziecka

²² J. Andrzejewska, *Dialog z rodzicami*, „Wychowanie w Przedszkolu” 2005, nr 2, s. 2.

²³ Zob. M. Karwowska-Struczyk, *Co rodzice myślą o przedszkolu?*, „Wychowanie w Przedszkolu” 1994, nr 2, s. 74-80.

²⁴ Zob. H. Ryś, *Przedszkolna rodzina*, „Wychowanie w Przedszkolu” 1997, nr 4, s. 239-243.

²⁵ Zob. H. Hadrian, *Oczekiwania rodziców*, „Wychowanie w Przedszkolu” 1997, nr 2, s. 102-104.

²⁶ Zob. I. Nowosad, *Bądźmy razem, a nie obok*, „Wychowanie w Przedszkolu” 2001, nr 5, s. 300-302.

²⁷ Zob. T. Prabucka, *Jakość usług przedszkola*, „Wychowanie w Przedszkolu” 2003, nr 2, s. 113-116.

oraz potrzebę wdrażania własnych oczekiwań w pracę placówek przedszkolnych. Preferowaną formą kontaktu są spotkania i rozmowy indywidualne z nauczycielami. Rodzice oczekują od przedszkola indywidualizacji zajęć, wykształconej kadry, opieki, zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom oraz przygotowania do edukacji szkolnej.

W kontekście powyższych badań dostrzega się pilną potrzebę ich uszczegółowienia i kontynuowania w celu uaktualnienia oczekiwań rodziców wobec przedszkola w aspekcie licznych reform.

Podjęta problematyka powinna zainteresować wszystkich tych, którzy dostrzegają potrzebę opieki, wychowania i kształcenia dzieci opartą na współpracy z ich środowiskiem rodzinnym, a także tych, którzy podejmują pracę w placówkach przedszkolnych. Istotnego znaczenia nabiera zatem poznanie oczekiwań rodziców wobec przedszkola. Wiedza ta pozwoli przybliżyć dyrektorom i nauczycielom potrzeby, jakie dostrzegają rodzice, co umożliwi projektowanie pracy przedszkola.

2. OCZEKIWANIA RODZICÓW WOBEC PRZEDSZKOLA W ŚWIETLE WYNIKÓW WŁASNYCH BADAŃ EMPIRYCZNYCH

Mając na uwadze powyższe przesłanki, przeprowadzono badania, których celem było ukazanie spektrum oczekiwań rodziców wobec reformującego się przedszkola. Problem badawczy brzmiał: Jakie są oczekiwania rodziców wobec poszczególnych funkcji przedszkola oraz jaki rodzaj współpracy z nauczycielami deklarują badani?

W badaniu empirycznym zastosowano jedną z najpopularniejszych metod wykorzystywanych w badaniach pedagogicznych – sondaż diagnostyczny. Użyto podstawowej techniki używanej do pomiaru – ankiety.

W badaniach wzięło udział 80 respondentów (70 kobiet i 10 mężczyzn) – średni wiek badanych wynosił 34 lata. Badania były prowadzone na terenie województwa podkarpackiego i lubelskiego.

Poniżej zaprezentowane zostaną wyniki własnych badań dotyczące oczekiwań rodziców wobec realizacji poszczególnych funkcji przedszkola (wychowawczej, opiekuńczej i kształcącej) oraz zakresu współpracy z nauczycielami przedszkola.

Poza pytaniami ściśle związanymi z oczekiwaniami rodziców wobec poszczególnych funkcji przedszkola i współpracy z nauczycielami w kwestionariuszach znajdowały się pytania dotyczące ogólnych zagadnień edukacji

przedszkolnej. Dotyczyły one zadowolenia rodziców względem pracy przedszkola, ogólnych oczekiwań wobec placówki, opinii na temat sześciolatków w szkole i nowej reformy przedszkolnej, wad i zalet, jakie dostrzegają rodzice, oraz propozycji zmian, jakich badani dokonaliby w przedszkolach.

Analiza danych wskazuje, że rodzice są zdecydowanie (55%) i raczej (40%) zadowoleni z pracy przedszkola. Cenią sobie wykwalifikowany zespół wychowawców, którzy są bardzo życzliwi, godni zaufania i przyjaźni – zarówno wobec dzieci, jak i rodziców. Niektórzy spośród badanych nazywają przedszkole „wspaniałym, drugim domem”. Zwracają uwagę na liczne zajęcia dodatkowe, wycieczki, wyjazdy do filharmonii, teatru czy kina. Podkreślają, że dzieci są zadowolone, chętnie chodzą do przedszkola i rozwijają się prawidłowo. Rodzice uważają, że placówka spełnia ich obecne oczekiwania – uczy współpracy w grupie, wspólnej zabawy oraz wspomaga wielostronny rozwój dzieci. Rodzice podkreślają także fakt, że placówka odpowiada ich potrzebom i wymaganiom.

Rodzice oczekują przedszkola przyjaznego, akceptującego dziecko takim, jakie ono jest (73,75%). Zwracają również uwagę na bezpieczeństwo (53,75%), wykwalifikowaną kadrę (51,25%) oraz chęć środowiska przedszkolnego do współpracy z rodziną dziecka (38,75%). Większość badanych osób (65%) chce, aby przedszkole przygotowywało dziecko do nauki szkolnej. Wielu rodziców wskazuje również, że przedszkole powinno pomagać w wychowaniu dziecka (45%), uczyć samodzielności (43,75%), sprawować opiekę (31,25%) oraz kształcić dzieci (26,25%). Wyraźnie zaznaczają się w tych oczekiwaniach poszczególne funkcje, jakie pełni przedszkole – wychowawcza, opiekuńcza i kształcąca.

Zdecydowana większość rodziców jest przeciwko posyłaniu dzieci 6-letnich do szkoły (78,75%). Badani uzasadniają swoją odpowiedź przede wszystkim tym, że dzieci są za małe, nie osiągnęły dojrzałości szkolnej, a ich poziom rozwoju emocjonalnego jest na niskim poziomie. Rodzice nie chcą również, by „zabierać przedszkolakom dzieciństwo”, uważają przy tym, że potrzebują one zabawy i miłości. Zwrócili także uwagę na to, że szkoły nie są przygotowane do nauki dzieci 6-letnich. Niektórzy respondenci podkreślają, że szczególnie dzieci urodzone w drugiej połowie roku są nieprzygotowane do nauki w szkole.

Większość respondentów (71,25%) wyraża zadowolenie z ustawy wprowadzającej przepis, według którego za każdą dodatkową godzinę pobytu dziecka w przedszkolu rodzice nie mogą zapłacić więcej niż 1 złotówkę. Niemniej jednak wykazują obawy dotyczące zajęć dodatkowych. Niewątpliwym sukces-

sem jest obniżenie kosztów za przedszkole, jednakże rodziców martwi fakt, że dzieci nie mają możliwości korzystania z różnorodnej oferty zajęć dodatkowych, jak miało to miejsce w ubiegłych latach. Tym samym rodzice postulują, aby samorzady dofinansowały zajęcia ponadprogramowe lub umożliwiły rodzicom samodzielne ponoszenie kosztów tak, jak było dotychczas.

Rodzice, którzy są zwolennikami posyłania dzieci 6-letnich do szkół (20%), uważają, że jeżeli dzieci zostaną poddane odpowiednio wczesnej edukacji przedszkolnej, a szkoły będą dostosowane do dzieci w takim wieku, nie będzie wówczas przeciwwskazań do podjęcia edukacji. Rodzice zwracają uwagę także na to, że niektóre dzieci rozwijają się szybciej i mogą rozpocząć edukację w wieku 6 lat – są to zwłaszcza dzieci urodzone w pierwszej połowie roku.

Wady, jakie zauważają rodzice, to przede wszystkim: duża liczebność grup (38,75%), częste choroby i infekcje u dzieci (30%), słabe wyposażenie w pomoce dydaktyczne, stare i mało atrakcyjne place zabaw, małe sale (13,75%) oraz niewielkie środki finansowe ze strony przedszkola na dodatkowe zajęcia i wycieczki (10%). Badani wskazują także brak zajęć dodatkowych oraz brak indywidualnego podejścia do każdego dziecka (7,5%). Respondenci podawali również takie wady, jak: mało zajęć praktycznych, spacerów i zabaw na świeżym powietrzu, niska jakość kontaktów nauczyciela z rodzicami, trudności z dyscypliną w grupie, nuda, brak pracy w soboty, rosnące koszty, dużo biurokracji oraz rozłąka z rodzicami na kilka godzin.

Zmiany, jakie wprowadziliby rodzice w wychowaniu przedszkolnym, dotyczą: powrotu do nauki pisania i czytania (46,25%), zmniejszenia liczebności grup (33,75%), zwiększenia liczby spacerów, wycieczek, wyjść do teatru (28,75%), wydłużenia czasu pracy placówek (21,25%) oraz zwiększenia liczby nauczycieli w grupach (16,25%). Część rodziców (28,75%) nie widzi potrzeby wprowadzania żadnych zmian w wychowaniu przedszkolnym. Wśród odpowiedzi pojawiły się także takie propozycje, jak: więcej zabaw i gier integracyjnych, indywidualne podejście do każdego dziecka, bezpłatne zajęcia dodatkowe, zmniejszenie ilości materiału, zapewnienie dzieciom poczucia bezpieczeństwa, wprowadzenie zmian w Ministerstwie Edukacji Narodowej, nauka wartości i zasad panujących w życiu codziennym oraz obniżenie wieku emerytalnego nauczycieli wychowania przedszkolnego.

2.1. OCZEKIWANIA RODZICÓW
WOBEC REALIZACJI WYCHOWAWCZEJ FUNKCJI PRZEDSZKOLA

Analizując dane otrzymane z ankiet, można stwierdzić, że rodzice mają szerokie spektrum oczekiwań wobec realizacji wychowawczej funkcji przedszkola. Respondenci uznają przygotowanie do edukacji szkolnej (66,25%), naukę samodzielności (51,25%), umiejętności współpracy w grupie (28,75%) oraz rozwój zainteresowań i zdolności dzieci (26,25%) za nadrzędny cel wychowania przedszkolnego.

Ważne dla omawianego zagadnienia są wartości, jakie w opinii rodziców powinno kształtować środowisko przedszkolne u dzieci. Dane na ten temat zawiera tabela 1.

Tabela 1. Wartości, jakie powinno przekazywać dzieciom przedszkole

Lp.	Wartości	N* 80	%*
1	Prawda	63	78,75
2	Rodzina	43	53,75
3	Nauka/wiedza	41	51,25
4	Wiara	37	46,25
5	Dobro	27	33,75
6	Patriotyzm	19	23,75
7	Zdrowie	17	21,25
8	Tradycja	16	20
9	Szacunek	14	17,5
10	Wolność	5	6,25
11	Przyjemność	3	3,75
12	Inne	0	0

*Suma wyników nie jest równa 80 (100%), ponieważ respondenci mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi

Wyniki badań wskazują, że rodzice pragną by przedszkole kształtowało u dzieci takie wartości, jak prawda (78,75%), rodzina (53,75%), nauka/wiedza (51,25%) i wiara (46,25%). Najmniejszą uwagę przywiązują do wartości takich, jak wolność (6,25%) i przyjemność (3,75%).

Preferowanymi cechami osobowości, jakie powinno rozwijać przedszkole, są: szczerłość (72,5%), obowiązkowość (71,25%), serdeczność (61,25%), towarzyskość (56,25%), asertywność (41,25%), porządek (37,5%) i samodyscyplina (36,25%). Żadna spośród badanych osób nie wskazała takich cech osobowości, jak delikatność, wrogość i impulsywność.

Natomiast kultura osobista (78,75%), potrzeby drugiego człowieka (73,75%), krzywda innych ludzi (48,75%) oraz ochrona środowiska (38,75%) i sztuka (36,25%) są elementami, na które powinna, według badanych, uwrażliwiać dziecko placówka przedszkolna.

Rodzice wskazują jako preferowane autorytety, które powinno promować przedszkole, członków rodziny (81,25%), bohaterów bajek dziecięcych (51,25%), bohaterów historycznych (43,75%), poetów (33,75%) oraz osoby zakonne (28,75%). Nikt spośród badanych nie wskazał gwiazd filmowych, bohaterów filmów dziecięcych oraz gwiazd telewizyjnych.

Większość rodziców (85%) uważa, że w przedszkolu powinny mieć miejsce lekcje religii, ponieważ oni sami są chrześcijanami i chcą, by ich dzieci od najmłodszych lat kształtowały swoją wiarę (45,5%). Respondenci uważają również, że katecheza wprowadza dzieci w świat wartości (25%), które ułatwią im relacje z innymi ludźmi na dalszych etapach edukacji oraz w dorosłym życiu. Osoby (13,75%), według których lekcje religii nie powinny mieć miejsca w przedszkolu, uważają, że dziecko powinno kształtować swoją wiarę poprzez uczęszczanie do Kościoła (54%) oraz branie przykładu i wzorowanie się na rodzicach (27%). Respondenci są także zdania, że temat wiary jest za trudny dla dzieci w tym wieku (18%).

Oczekiwania rodziców wobec przedszkola dotyczą nie tylko cech i wartości, jakie powinno ono przekazywać dzieciom, ale również nauczycieli, którzy powinni swoją postawą dawać przykład dzieciom. Wychowawca powinien mieć określone cechy osobowości. W tabeli 2 przedstawiono dane dotyczące tego zagadnienia.

Tabela 2. Cechy osobowości, jakie powinien mieć dobry nauczyciel

Lp.	Kategorie odpowiedzi	N* 80	%*
1	Obiektywny	47	58,75
2	Komunikatywny	39	48,75
3	Cierpliwy	31	38,75
4	Sprawiedliwy	30	37,5

5	Opiekuńczy	27	33,75
6	Konsekwentny	25	31,25
7	Opanowany	23	28,75
8	Kompetentny	22	27,5
9	Poczucie humoru	21	26,25
10	Powinien stosować indywidualizację w nauczaniu i poznawaniu ucznia	17	21,25
11	Posiadający intuicję	15	18,75
12	Wyrozumiały	15	18,75
13	Tolerancyjny	13	16,25
14	Życzliwy	11	13,75
15	Rozsądny	9	11,25
16	Z wysoką kulturą	7	8,75
17	Uczciwy	7	8,75
18	Wrażliwy	7	8,75
19	Troskliwy	3	3,75
20	Dyskretny	2	2,5
21	Szczery	2	2,5
22	Inne:	0	0

*Suma wyników nie jest równa 80 (100%), ponieważ respondenci mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi

Wyniki badań wskazują, że preferowanymi przez badanych cechami osobowości, które powinien mieć wychowawca, są: obiektywność (58,75%), komunikatywność (48,75%), cierpliwość (38,75%), sprawiedliwość (37,5%), opiekuńczość (33,75%), konsekwentność (31,25%), opanowanie (28,75%) i kompetentność (27,5%). Ponadto rodzice podkreślają, że metody wychowawcze, które powinny dominować w przedszkolu i w pracy nauczycieli, to zadania stawiane do wykonania (61,25%) i metoda samodzielnych doświadczeń (57,5%).

Podsumowując, należy stwierdzić, że rodzice wobec wychowawczej funkcji przedszkola oczekują przede wszystkim kształtowania u dzieci wartości i cech akceptowanych społecznie oraz przygotowania ich do przyszłego życia. Badani cenią sobie samodzielność dzieci i naukę poprzez własne doświadczenia.

Ważne są także cechy, jakie posiada nauczyciel grupy, ponieważ swym działaniem daje on przykład przedszkolakom i kształtuje w ten sposób ich modele zachowań.

2.2. OCZEKIWANIA RODZICÓW WOBEC REALIZACJI OPIEKUŃCZEJ FUNKCJI PRZEDSZKOLA

Analiza zgromadzonych danych pozwala stwierdzić, że rodzice przywiązują dużą uwagę do realizacji opiekuńczej funkcji przedszkola. W ocenie omawianej funkcji badani zaznaczają, że przedszkola dobrze ją wypełniają (88,75%), ponieważ dzieci mają zapewnioną odpowiednią opiekę i bezpieczeństwo (43,75%), możliwość integracji z rówieśnikami (24%) i chętnie uczęszczają na zajęcia (15,5%). Rodzice zwracają także uwagę na miłą, ciepłą i przyjazną atmosferę panującą w przedszkolu (9,75%) oraz pomoc, jaką nauczyciel niesie dziecku w potrzebie (7%).

W zakresie organizacji opieki nad dziećmi respondenci oczekują, że liczba nauczycieli w grupie będzie wynosiła minimum dwie (58,75%) lub trzy (31,25%), cztery (10%) osoby. Rodzice uzasadniają, że grupy przedszkolne są zbyt liczne (57,5%). Zwracają również uwagę na zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom (23,75%) oraz możliwości indywidualnej pomocy przedszkolakom (18,75%). Badani (86,25%) deklarują, że podawane dzieciom trzy posiłki dziennie są wystarczające. Preferowane godziny pobytu dziecka w placówce to: 6:30-16:30 (43,75%), 7:00-17:00 (28,75%) i 6:00-16:00 (13,75%). Niepokojące jest to, że respondenci (11,25%) proponują, by dziecko przebywało w przedszkolu 12 godzin. Ponad połowa badanych (63,75%) nie chce korzystać z usług przedszkola w soboty pracujące. Preferowaną przez rodziców formą wypoczynku dzieci jest spacer i gry na świeżym powietrzu (78,75%), zabawy relaksacyjne (58,75%), słuchanie muzyki (47,5%) i leżakowanie (41,25%). Respondenci uważają, że dyrekcja placówek powinna zatrudniać psychologa (43,75%), pielęgniarkę (30%) i logopedę (23,75%) oraz mieć w swojej ofercie stałą opiekę lekarską i stomatologiczną (66,25%).

Podsumowując, należy stwierdzić, że rodzice wobec realizacji opiekuńczej funkcji przedszkola oczekują głównie opieki i bezpieczeństwa dla swoich dzieci w godzinach, kiedy oni sami są w pracy. Badani w trosce o dzieci chcieliby także, aby przedszkole zatrudniało więcej specjalistów, do których w razie problemów można się zgłosić po fachową poradę.

2.3. OCZEKIWANIA RODZICÓW WOBEC REALIZACJI KSZTAŁCĄCEJ FUNKCJI PRZEDSZKOLA

Analizując dane otrzymane z ankiet, można stwierdzić, że rodzice mają duże wymagania dotyczące nauki i kształcenia ich pociech. Badani oczekują, że przedszkole będzie miało w swojej ofercie szeroką gamę zajęć dodatkowych, takich jak: języki obce (71,25%), rytmika (58,75%), zajęcia logopedyczne (terapia indywidualna i ćwiczenia grupowe) (46,25%), warsztaty plastyczne (41,25%), ćwiczenia sportowe (np. balet, szachy, judo, karate, basen) (36,25%) oraz zajęcia kulturowe (np. kółko teatralne, muzyczne) (33,75%).

Istotne dla rodziców jest to, czego ich dzieci uczą się i mogą się nauczyć w przedszkolu. Opinię rodziców w tej kwestii prezentuje tabela 3.

Tabela 3. Umiejętności, jakie powinno kształtować przedszkole

Lp.	Kategorie odpowiedzi	N* 80	%*
1	Rozwijania języka i umiejętności komunikowania się	54	67,5
2	Kultury osobistej	39	48,75
3	Zdolności manualne	37	46,25
4	Pozytywnego rozwiązywania konfliktów	33	41,25
5	Rozwijania i kształtowania zmysłów	29	36,25
6	Poznawać swoje możliwości	24	30
7	Czytania i pisanie	23	28,75
8	Wiedzy o świecie	17	21,25
9	Pełnienia przyszłych ról społecznych	11	13,75
10	Dbania o zdrowie	9	11,25
11	Inne (jakie?)	0	0

*Suma wyników nie jest równa 80 (100%), ponieważ respondenci mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi

Wyniki badań wskazują, że za najważniejszy element kształcenia rodzice uważają rozwój języka i umiejętności komunikowania się (67,5%), kultury osobistej (48,75%), zdolności manualnych (46,25%) i umiejętności rozwiązywania konfliktów (41,25%). Respondenci wskazują także naukę czytania i pi-

sania (28,75%). Jednocześnie są zdania, że nauka czytania i pisania powinna odbywać się na etapie edukacji szkolnej (63,75%). Warto dodać, że w jednym z pytań prawie połowa badanych (48,75%) sugeruje, by powrócić do nauki czytania i pisania na etapie przedszkola. Można zatem przypuszczać, że oczekują oni, by w przedszkolu dzieci poznały litery, natomiast dalsze elementy nauki w tym zakresie powinny mieć miejsce w szkole.

Większość rodziców (78,75%) uważa, że przedszkole dobrze przygotowuje dzieci do podjęcia nauki w szkole. Preferowanymi przez nich metodami pracy powinna być metoda zadań stawianych dziecku (63,75%), gry dydaktyczne (56,25%), metoda samodzielnych doświadczeń (42,5%), nauka poprzez zabawę (41,25%), rozmowa, opowiadania (28,75%) oraz przedstawienia teatralne i koncerty muzyczne (21,25%).

Podsumowując, należy stwierdzić, że rodzice wobec realizacji kształcącej funkcji przedszkola oczekują dla swych dzieci przede wszystkim przygotowania ich do dalszej edukacji, atrakcyjnych zajęć dodatkowych, doskonalenia umiejętności językowych i manualnych oraz kształtowania umiejętności samodzielnego dochodzenia do wiedzy poprzez stosowanie metod praktycznych, aktywizujących i problemowych.

2.4. OCZEKIWANIA RODZICÓW W ZAKRESIE WSPÓŁPRACY Z NAUCZYCIELAMI PRZEDSZKOLA

Analiza zgromadzonych danych pozwala stwierdzić, że badanym rodzicom zależy na współpracy ze środowiskiem przedszkolnym. Rodzice chcą przede wszystkim decydować o tym, jakie zajęcia dodatkowe mają miejsce w przedszkolu (91,25%), a także o odbywających się wycieczkach (70%) i środkach finansowych gromadzonych przez rodziców (68,75%). Badani uważają, że informacje udzielane przez nauczyciela na temat dziecka powinny być rzetelne i wyczerpujące (73,75%). Natomiast zakres informacji powinien dotyczyć dziedziny, w jakiej dziecko odnosi sukcesy (83,75%), wiadomości na temat jego zachowania w ciągu dnia (73,75%), informacji z czym dziecko sobie nie radzi i w czym należy mu pomóc (60%) oraz jakie zrobiło dotychczas postępy (48,75%).

Rodzice oceniają swoje kontakty z nauczycielami jako dobre (53,75%) i bardzo dobre (40%). Jak wskazują dane w tabeli 4, preferują przy tym rozmowy indywidualne z wychowawcami (73,75%), udział w uroczystościach przedszkolnych (71,25%) oraz zajęciach otwartych (45%). Badani uważają

również, że satysfakcjonującą ich formą współpracy mogą być pisemne opinie nauczycieli o postępach dziecka (40%).

Tabela 4. Preferowana przez rodziców forma współpracy z przedszkolem

Lp.	Kategorie odpowiedzi	N* 80	%*
1	Rozmowy indywidualne z nauczycielem	59	73,75
2	Udział w uroczystościach i imprezach przedszkolnych	57	71,25
3	Udział w zajęciach otwartych	36	45
4	Zebrania grupowe	32	40
5	Pisemna opinia o postępach dziecka	32	40
6	Zebrania ogólne	13	16,25
7	Kontakt telefoniczny	11	13,75
8	Udział w wycieczkach przedszkolnych	0	0
9	Inne	0	0

*Suma wyników nie jest równa 80 (100%), ponieważ respondenci mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi

Ponad połowa rodziców (65%) uważa, że ma wystarczający wpływ na sprawy przedszkola i nie oczekuje w tej kwestii zmian. Niestety, część respondentów (21,25%) nie korzysta z możliwości współdecydowania o sprawach dotyczących funkcjonowania przedszkola.

Podsumowując, należy stwierdzić, że rodzice w zakresie współpracy z nauczycielami oczekują przede wszystkim indywidualnych i bezpośrednich rozmów z wychowawcami oraz informacji na temat sukcesów dziecka, a także dziedzin, w których należy mu pomóc.

WNIOSKI

Liczne reformy systemu oświaty wciąż wyznaczają nowe zadania edukacji przedszkolnej, która określana jest jako ważny element w procesie eduka-

cyjnym²⁸. Tym samym wciąż czeka ona na swoją szansę, poddając się licznym przemianom wdrażanym w życie przez kolejne partie rządzące²⁹. Istotnym elementem staje się zatem współdziałanie rodziny i przedszkola – środowisk, które w największym stopniu przyczyniają się do rozwoju młodego człowieka³⁰. Bardzo ważne jest przy tym poznanie oczekiwań obu stron (przedszkola i rodziców) tejże współpracy.

Przeprowadzone badania umożliwiły poznanie oczekiwań rodziców wobec przedszkola. Dane te są istotne dla prawidłowego funkcjonowania przedszkola na możliwie najwyższym poziomie. Rodzice podkreślają, że przedszkole powinno rozwijać zainteresowania dzieci, dbać o ich wszechstronny rozwój, przygotować do edukacji szkolnej, nauczyć samodzielności oraz współpracy w grupie. Oczekują przedszkola przyjaznego, bezpiecznego i akceptującego dziecko takim, jakie ono jest. Rodzice postulują, aby zmniejszyć liczebność grup i zatrudnić większą liczbę wykwalifikowanych nauczycieli. W ich opinii placówki powinny kształtować takie wartości, jak prawda, rodzina, wiedza i wiara. Nauczycieli cechować ma obiektywizm, komunikatywność, cierpliwość, sprawiedliwość i opiekuńczość. Dominującymi metodami pracy powinny być zajęcia praktyczne, a podejście opiekunów do dzieci zindywidualizowane. Preferowanymi formami kontaktu są rozmowy indywidualne oraz uczestniczenie w uroczystościach przedszkolnych.

W stosunku do reform rodzice są przeciwni posyłaniu dzieci 6-letnich do szkoły – uważają, że dzieci są za małe i charakteryzuje ich niski poziom rozwoju emocjonalnego. Badani są zadowoleni z ustawy zwiększającej dostępność wychowania przedszkolnego i obniżającej wysokość opłat za pobyt dziecka w przedszkolu. Niemniej jednak dostrzegają w niej problem dotyczący finansowania zajęć dodatkowych. Rodzice oczekują, że przedszkole będzie miało w swej ofercie szeroką gamę zajęć, tymczasem po wprowadzeniu reformy została ona znacznie uszczuplona. W związku z tym postulują oni większe dofinansowanie ze strony państwa na ćwiczenia dodatkowe lub umożliwienie opłaty tych zajęć przez rodziców tak, jak miało to miejsce dotychczas.

²⁸ E. B r a ń s k a, *Jakie programy w edukacji przedszkolnej?*, „Wychowanie w Przedszkolu” 2009, nr 8, s. 4.

²⁹ E. B r a ń s k a, *Zagrożenia i szanse edukacji przedszkolnej*, „Wychowanie w Przedszkolu” 2008, nr 5, s. 5.

³⁰ D. S z u m n a, *O nową jakość pedagogicznych relacji przedszkola i rodziny*, „Wychowanie w Przedszkolu” 2002, nr 6, s. 335.

Warto prowadzić badania na ten temat, ponieważ zawsze będzie on aktualny. Rodzice są „klientami” przedszkola, którzy stawiają różnorodne wymagania i często zmieniają zdanie, poszerzając zakres żądań i roszczeń. Ilu rodziców, tyle różnorodnych pomysłów na ulepszenie pracy przedszkola. Z roku na rok oczekiwania rodziców wobec przedszkola zmieniają się tak, jak zmienia się samo przedszkole w związku z licznymi reformami. Należy jednakże pamiętać, że nie da się zaspokoić oczekiwań wszystkich – dlatego warto często pytać rodziców, na czym im najbardziej zależy, i w miarę możliwości dostosowywać się do ich oczekiwań.

Zaprezentowane w pracy wnioski i spostrzeżenia nasuwają następujące wskazówki dla praktyki edukacji przedszkolnej:

1) Należy dbać o systematyczne poznawanie i zaspokajanie potrzeb klientów przedszkola, którymi są rodzice, w celu prawidłowej realizacji zadań jakie ma do wypełnienia placówka przedszkolna. Informacje na temat oczekiwań rodziców dotyczące funkcjonowania przedszkola umożliwiają udoskonalenie pracy placówki oraz podniesienie efektywności działań.

2) W procesie edukacyjnym nauczyciele powinni kłaść największy nacisk na przekazywanie dzieciom wartości akceptowanych społecznie oraz popierać je własnym przykładem, zapewniając przy tym opiekę i bezpieczeństwo.

3) Nauczyciele nieustająco powinni doskonalić swój warsztat pracy i poszerzać swoje kwalifikacje zawodowe. Umożliwi to bowiem prowadzenie zajęć dydaktycznych i dodatkowych na wysokim poziomie, który umożliwi wszechstronny rozwój dzieci.

4) Placówki przedszkolne powinny także w miarę swoich możliwości postarać się o zmniejszenie liczby dzieci w poszczególnych grupach, a tym samym zwiększenie liczby nauczycieli sprawujących nad nimi opiekę. Dzięki temu każde dziecko będzie miało stworzone warunki maksymalnego rozwoju i będzie mogło liczyć na indywidualną pomoc ze strony wychowawców.

5) W kontaktach z rodzicami nauczyciele powinni zabiegać głównie o spotkania indywidualne, które umożliwiają najbardziej rzetelny i wyczerpujący przekaz informacji. Należy także zadbać o to, by współpraca środowiska przedszkolnego i rodzinnego była regularna – umożliwi to bowiem określenie wspólnych celów wychowawczych oraz powodzenie w pracy dydaktyczno-wychowawczej.

BIBLIOGRAFIA

- A n d r z e j e w s k a J.: Dialog z rodzicami, „Wychowanie w Przedszkolu” 2005, nr 2.
- B r a ń s k a E.: Zagrożenia i szanse edukacji przedszkolnej, „Wychowanie w Przedszkolu” 2008, nr 5.
- B r a ń s k a E.: Jakie programy w edukacji przedszkolnej?, „Wychowanie w Przedszkolu” 2009, nr 8.
- B u l e r a M., Ż u c h e l k o w s k a K.: Edukacja przedszkolna z partnerskim udziałem rodziców, Toruń: Wydawnictwo Akapit 2006.
- G u z S.: Edukacja przedszkolna w okresie przemian, Warszawa: Wyższa Szkoła Pedagogiczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej 1996.
- H a d r i a n H.: Oczekiwania rodziców, „Wychowanie w Przedszkolu” 1997, nr 2.
- K a r w o w s k a - S t r u c z y k M.: Co rodzice myślą o przedszkolu?, „Wychowanie w Przedszkolu” 1994, nr 2.
- K u r c z A.: Przedszkole, w: Formy opieki, wychowania i wsparcia w zreformowanym systemie wsparcia społecznego, red. J. Brągiel, S. Badora, Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego 2005.
- L u b o w i e c k a J.: Funkcje i zadania współczesnego przedszkola, „Wychowanie w Przedszkolu” 2006, nr 1.
- Ł a d a - G r o d z i c k a A., B e ł c z e w s k a E., H e r d e M., K w i a t k o w s k a - K l a r z a k E., W a s i l e w s k a J.: ABC... Program wychowania przedszkolnego XXI wieku, Warszawa: WSiP 2000.
- M i l e r s k i B., Ś l i w e r s k i B.: Pedagogika. Leksykon tematyczny PWN, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2000.
- N o w o s a d I.: Bądźmy razem, a nie obok, „Wychowanie w Przedszkolu” 2001, nr 5.
- O k o ń B.: Nowy słownik pedagogiczny, Warszawa: Wydawnictwo Akademickie ŻAK 1998.
- P a r l a k M.: Współpraca przedszkola z rodzicami i środowiskiem lokalnym, w: Wybrane zagadnienia z pedagogiki przedszkolnej, red. E. Zyzik, Kielce: Wydawnictwo Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego 2009.
- P r a b u c k a T.: Jakość usług przedszkola, „Wychowanie w Przedszkolu” 2003, nr 2.
- R y ś H.: Przedszkolna rodzina, „Wychowanie w Przedszkolu” 1997, nr 4.
- S t a ń c z a k I.: Podmiotowość w procesie wychowania przedszkolnego, w: Wybrane zagadnienia z pedagogiki przedszkolnej, red. E. Zyzik, Kielce: Wydawnictwo Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego 2009.
- S z u m n a D.: O nową jakość pedagogicznych relacji przedszkola i rodziny, „Wychowanie w Przedszkolu” 2002, nr 6.
- T o p i ń s k a Z.: Funkcje i zadania przedszkola, w: Pedagogika przedszkolna, red. M. Kwiatkowska, Z. Topińska, Warszawa: WSiP 1978.

- W i l g o c k a - O k o ń B.: Przedszkole, w: Encyklopedia pedagogiczna, red. W. Pomykała, Warszawa: Fundacja Innowacja 1993.
- W o j c i e c h o w s k a B.: Przedszkola niepubliczne – uwagi i refleksje, „Wychowanie w Przedszkolu” 2007, nr 1.
- http://www.men.gov.pl/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=254&Itemid=317.
- Dz. U. Nr 161, poz.1080.
- Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 z późn. zm.
- Dz. U. z 2013 r., poz. 827.

PARENT'S EXPECTATIONS TOWARDS THE REFORM OF THE NURSERY SCHOOL

S u m m a r y

Reforming of a nursery school requires a dialogue with the environment of child's family and also common search for new solutions which enhance the effectiveness of care and educational work. The aim of this paper is to present the parents' expectations towards the reform of the nursery school, bearing in mind that this institution is, in fact, the first link in educational system and it constitutes the environment which plays a crucial role in child's development. This article summarizes the results of the researches concerning the parents' expectations towards the realisation of educational, care and didactic functions of the nursery school and towards the cooperation between parents and nursery school educators.

Key words: nursery school, expectations, parents.

OCZEKIWANIA RODZICÓW WOBEC REFORMUJĄCEGO SIĘ PRZEDSZKOLA

S t r e s z c z e n i e

Reformujące się przedszkole potrzebuje dialogu ze środowiskiem rodzinnym dziecka oraz wspólnego poszukiwania nowych rozwiązań zwiększających efektywność pracy opiekuńczo-wychowawczej.

Celem niniejszego opracowania jest ukazanie oczekiwań rodziców wobec reformującego się przedszkola. Stanowi ono bowiem pierwsze ogniwo w systemie oświaty i jest środowiskiem, które odgrywa decydującą rolę w rozwoju dziecka. W zawężonej formie zostaną przedstawione wyniki badań dotyczące oczekiwań rodziców wobec realizacji wychowawczej, opiekuńczej i kształcącej funkcji przedszkola oraz wobec współpracy z nauczycielami przedszkola.

Słowa kluczowe: przedszkole, oczekiwania, rodzice.